

Núm.
Primavera
2022

Noam Chomsky, Shubhangi Swarup,
Octavi Gil, Detroit Llibres, Coop57,
Ovidi5, Germán Caballero, Jorge Ramos
Tolosa, Joan Canela, Jordi Colonques,
Laia Asso, Mariló Álvarez, Xavi Sarrià,
Brenna Bhandar i Rafeef Ziadah.

#02

Llavors

Il·lustració Helga Ambak

A Sembra Llibres encetem l'any 2022 convençuts que cal enfortir els valors del cooperativisme, l'aprenentatge mutu i el treball en xarxa. Uns valors que ens han permés superar els mesos tan complicats que ha deixat la pandèmia. L'any que ens espera no sembla menys difícil. Però si alguna cosa hem après al País Valencià en les darreres dècades és a desafiar els impossibles. Amb aquesta premissa vam estrenar aquesta revista *Llavors*. I la resposta que ha tingut ha estat aclaparadora. Des d'aquestes línies vos volem agrair de nou el suport que ens doneu dia a dia. Un suport imprescindible per seguir sembrant la literatura que vos presentem en aquestes pàgines.

En aquest segon número de *Llavors* vos convidem a aprofundir en els reptes socials de casa nostra i del món. Ho fem amb una entrevista a l'escriptora revelació Shubhangi Swarup, amb el col·lectiu armat amb música i paraula Ovid4, amb el nostre mestre i admirat Noam Chomsky, amb l'escriptora de culte Virginie Despentes, amb els feminismes revolucionaris de Brenna Bhandar i Rafeef Ziadah, que al seu llibre entrevisten referents com Angela Y. Davis o Silvia Federici, o amb el relat visual del triomf de les lluites populars de la ciutat de València que ens presenten Germán Caballero i Jorge Ramos Tolosa. Però també hi trobareu llibres per a joves que permetran desconnectar de les pantalles i endinsar-nos en la nostra realitat com les novel·les de Laia Asso, Jaume Monzó, Mariló Àlvarez i Xavi Sarrià. O llibres per a més joves encara, com *Aitana i les feres* de Joan Canela i Jordi Colonques, il·lustrat per Helga Ambak, que ens conviden a desinfectar-nos en una aventura fascinant.

Com sabeu, aquesta revista vol ser un altaveu també del món dels llibres independents i de l'economia solidària. Per això vos presentem la cooperativa de crèdit Coop 57, la llibreria Detroit d'Alcoi o el treball del traductor Octavi Gil, vinculat a l'editorial Saldonar. Tres exemples d'èxit basat en l'economia social i de proximitat que ens reforcen en el nostre convenciment: que cooperant tenim futur. I que entre totes i tots, tot és possible.

Llavors és una publicació de Sembra Llibres, coordinada per Laia Mas i dirigida per Mercè Pérez i Xavi Sarrià

Correcció lingüística: David Ginebra i Víctor Camarasa

Disseny gràfic i maquetació: Joanrojeski estudi creatiu

Col·laboracions: Alodia Clemente, Berta Camprubí, Empar Puerto, Joan Canela, Joanjo Garcia, Laia Mas, Laura Huerga, Mar Sanjuan, Mariló Àlvarez, Marta Meneu-Borja, Mercè Pérez, Raquel Andrés, Rosella Alonso i Samuel Fenollosa

Prensa: comunicacio@sembrallibres.com

Atenció al professorat: didactica@sembrallibres.com

C/Real de Gandia, 3 baix esquerra
46020 · València

«Llavors autoritza la reproducció dels seus articles si se'n fa esment de la procedència»

Shubhangi Swarup: «Evolucionar és tornar enrere»

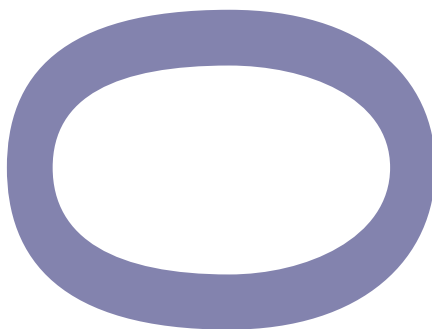
L'escriptora índia ens ofereix les seues reflexions sobre l'evolució de la humanitat, la política ultraconservadora actual del seu país o què significa ser escriptora per a una dona de l'Índia.

De llibres, cançons i memòria

L'escriptor i periodista Joan Canela s'endinsa en la vessant més musical de les nostres llavors a propòsit del llibre-disc *L'Ovidi se'n va a la Beckett* dels Ovidi4.

València viva i combativa

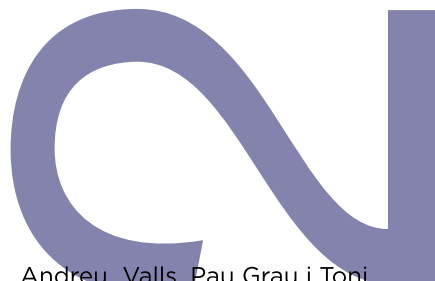
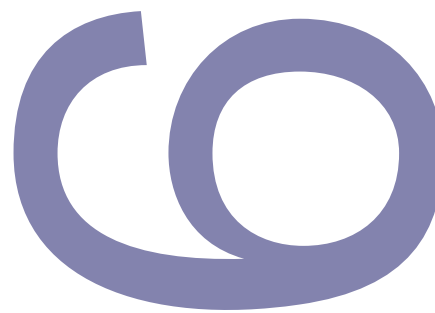
Resseguim el fil roig de la lluita valenciana entrevistant els autors de l'obra *València viva i combativa*: Germán Caballero i Jorge Ramos Tolosa. Des del 15M a l'esclat del moviment feminista, passant per les lluites per la llengua i la cultura pròpia aquest llibre amb fotografies i textos és un emotiu homenatge als nostres moviments populars.

Entrevista al traductor Octavi Gil

Ens apropem a l'ofici de la traducció amb el professional que ens ha donat veu en català a Sally Rooney, Minna Salami o Noam Chomsky.

Detroit, la llibreria alco- iana on «reconciliar-se amb la humanitat»

Andreu Valls, Pau Grau i Toni Blanes ens obren les portes de l'emblemàtica llibreria alcoiana que ens pocs anys s'ha convertit en un espai cultural de referència per a les comarques centrals valencianes.

Shubhangi Swarup: «Evolucionar és tornar enrere»

Shubhangi Swarup va estudiar ciències polítiques i ha fet desenes de feines diferents abans de publicar la seva primera novel·la, *Latituds de l'enyor*, amb la qual ha guanyat diversos premis literaris. Ha passat els últims 7 anys, dels seus joves 39, fent recerca i viatjant per la seva Índia natal per poder escriure un llibre que podria emmarcar-se dins d'una versió asiàtica del realisme màgic. Crítica i divertida, l'autora confessa que va treballar en el món dels drets humans fins que els va trobar «molt limitats», de manera que es va «desfer d'aquesta il·lusió» i va decidir «escriure sobre quelcom més gran». Més enllà de la seva apassionant novel·la, reflexionem sobre l'evolució de la humanitat, la política ultraconservadora actual del seu país o què significa ser escriptora per una dona de l'Índia.

***Latituds de l'enyor*, és una novel·la lenta, plena d'amor i naturalesa, però tu has crescut a les grans ciutats del segon país més poblat del món.**

De fet, he passat la major part de la meua vida a Bombai, una ciutat d'uns 20 milions d'habitants, sobrepoblada, distòpica. Així que no he crescut a les muntanyes parlant amb els boscos, sinó al revés, rodejada d'un ambient ple de ciment, soroll, sense massa sentit del dia, la nit o les estacions de l'any. La naturalesa m'ha sigut tan negada a la vida que quan viatjo la busco i l'absorbeixo.

Què significa per tu haver sortit al món editorial internacional amb una novel·la molt diferent que parla des de les regions i cultures més recòndites de l'Índia?

Encara estic entenent què significa ser de l'Índia perquè ara mateix el nostre govern és d'extrema dreta, així que amb el meu país jo em sento com vosaltres us podeu sentir amb els colonitzadors espanyols. Aquest llibre desafia fronteres polítiques i la idea d'estar connectat a un país: parla d'estar connectat a un territori i quelcom encara més gran.

A la novel·la trobem dues figures que personifiquen dues matrius epistemològiques molt diferents: el Girija Prasad, la racionalitat occidental que vol controlar la naturalesa, i la Chanda Devi, un món relacional, espiritual, que forma part de la naturalesa. Ells aconsegueixen estimar-se i aprendre l'un de l'altre. Quina relació creus que tenen aquestes dues maneres d'entendre el món en les nostres societats?

Sovint pensem que estan en conflicte, que aquestes dues mirades no s'entenen, que si ets espiritual no pots ser científic, però jo crec que es complementen l'una a l'altra, com l'hemisferi dret i l'esquerra del cervell. No pot ser tot mitologia o tot recerca científica. Jo descriu aquesta novel·la com un mite creador basat en la ciència. Vaig fer molta recerca científica i estic molt orgullosa que els científics l'hagin trobat acurada. Però també necessitem la intuïció i la imaginació, les necessitem molt.

M'he quedat amb algunes frases poètiques de la novel·la. Per exemple: «Amagada entre les veus i sensacions, hi ha una premonició del que s'apropa. Un instint primordial guia tota evolució.» Què diu el teu instint, cap on ens guia l'evolució?

Tancant els ulls i deixant-me anar, em fa la sensació que evolucionar és tornar enrere. Vam començar com una unitat unicel·lular i abans d'això tot era vida. De la mateixa manera que Girija estudia el trencament dels supercontinents, que abans estaven tots units. I, si la naturalesa és cíclica, crec que l'evolució també és cíclica, que anirem d'allò complex a allò simple, però aquest cop amb consciència. Per mi, el futur no va d'intel·ligència artificial, sinó d'intel·ligència conscient.

El teu estil d'escriptura es podria considerar descolonial perquè no segueixes el típic fil narratiu. Com creus que la lectura també pot ajudar a descolonitzar la ment?

Sí, hi ha coses que intento fer-les diferents perquè vull que el lector s'imagini algunes parts de la història. Per això als personatges només els he donat mitja vida. L'altra meitat se l'ha d'imaginar el lector. Per què pensem que l'autor ens ho ha d'explicar tot? L'autor no és déu. Jo crec l'espai on el lector i jo puguem completar la història junts. Crec que el meu objectiu com a escriptora és donar-li la mà al lector i portar-lo fins al punt on ell es pugui imaginar el moment més important de la novel·la. Aquest és el meu regal, jo no l'he d'escriure.

Quant vas trigar a escriure aquesta novel·la? Coneixes tots els racons on succeeixen les històries?

Vaig trigar set anys i vaig viure en tots aquests llocs, que eren nous per mi. Les parts de l'Índia sobre les quals escric estan a les fronteres del país. I vaig tenir cura de no ser una colonitzadora d'històries, com el periodisme de butaca que es fa des de l'oficina, com la gent que parla de l'Índia des d'Anglaterra. A les illes Andaman, però, sí que m'identifico més amb el colonitzador que amb els seus habitants, perquè allà hi viuen pobles que segueixen amb la cosmogonia dels pobles aborígens d'Austràlia, gairebé sense contacte amb la civilització occidental.

La naturalesa té un paper molt important en la teva novel·la. Quin paper creus que té la naturalesa al món ara mateix? Quina relació hi té la humanitat?

Ara aquesta relació és com una piràmide en què nosaltres pensem que estem a la part superior. Però la forma hauria de ser la d'un cercle. Nosaltres, la vida, som una sistema igualitari.

Hi va haver un temps en què la mitologia ens permetia imaginar-nos el món de diverses maneres i hem perdut aquesta habilitat. Sembla que ara no ens puguem imaginar el món sense ser explotat. Pensem que tot això és necessari, i tot per pensar que l'ésser humà és l'única espècie que importa. Ens hem enganyat a nosaltres mateixos. El model econòmic no és més que una teoria, no està basat en el planeta, no és un fet. Necessitem tornar a imaginar per imaginar les coses diferents.

Tenint en compte el passat colonial de l'Índia, quin creus que és el nivell de colonialisme en què viuen les teves terres en el present?

Tristament, vam ser una colònia en el passat i actualment hem heretat el sistema d'explotació que abans vam patir. Estem fent amb els nostres pobles el mateix que va fer Anglaterra amb nosaltres. Tristament, apliquem el mateix sistema capitalista i d'homogeneïtzació cultural amb la nostra gent. S'estan perseguint les

minories i els camperols. La situació és difícil. I això és el colonialisme i és un model fallit. Però també em fa por dir «tornem als nostres vells costums» perquè el partit de dretes que governa és com els nazis alemanys en el sentit que creuen en un país hindú «pur» i pensen que tot el que teníem en el passat era millor. I no és veritat: seguim tenint el sistema de castes, el patriarcat, tenim molts problemes.

De manera que teniu un govern extremadament conservador? Quin tipus de polític és Narendra Modi?

Com es diu el president de Brasil?

Bolsonaro.

Doncs com ell, sí. S'estan retirant de molts acords ambientals i la nostra llibertat d'expressió és molt pobra, ara mateix.

A la novel·la també mostres la crua violència normalitzada cap al cos de les dones. Com ha sigut escriure aquest llibre en un cos de dona a l'Índia?

Durant els set anys en què he viatjat per fer aquest llibre, m'he topat amb diversos assetjadors per ser una dona que anava sola. En dues ocasions vaig estar a punt de ser agredida sexualment. A l'Índia és difícil ser una dona soltera fent coses fora de casa. Sí que vaig haver de posar límits, diverses vegades, i d'això no en puc parlar, perquè ningú no me'n pregunta. Em fa molta ràbia aquest tema, perquè els homes escriptors no s'enfronten a aquests problemes aquí. Penso que si volem un món més just, l'hem de fer un lloc més segur perquè hi puguin treballar les dones.

L'ecofeminisme vincula la violència i la subordinació de les dones amb el sistema extractivista d'explotació dels territoris, estableix un vincle entre el cos de la dona i el de la terra. Et sents part d'aquesta corrent?

No la conec massa però m'interessa molt. És una manera de pensar, com la que tenen alguns indígenes de creure en la mare terra. Però jo no entro a parlar en termes de gènere, perquè si hi ha una mare terra, què passa amb el pare? A mi no m'agrada romantitzar el gènere femení, perquè crec que la natura arriba a tots nosaltres si li ho permetem. Al meu llibre si t'hi fixes trobes homes ben diferents del prototip macho. És poc comú trobar homes que plorin públicament i en el meu llibre tots els personatges homes ploren en alguna ocasió. Construeixo homes prou vulnerables. Jo no volia construir homes des d'una perspectiva masculista, volia rescatar-los. Crec que això també forma part del meu feminisme, reconstruir el gènere masculí i donar-los el regal de la vulnerabilitat.

De llibres, cançons i memòria

Etimològicament, la paraula 'recordar' va molt més enllà de tenir alguna cosa en ment i vol dir «tornar a passar pel cor». Un detall que ens envia algunes pistes de perquè la memòria és tan important. Som el que recordem. O en forma de dita popular: «qui perd els orígens perd la identitat». Per això les polítiques de memòria històrica aixequen tantes passions. Si a escala individual els records ens aporten tendresa i nostàlgia –i aquest darrer és un dels sentiments més poderosos, quan pensem en clau col·lectiva, la memòria esdevé clau a l'hora de fixar uns mínims comuns denominadors imprescindibles per crear comunitat. És allò del relat, que està tan de moda.

I hi ha moltes formes de fixar aquesta memòria –personal, col·lectiva i tots els grisos entremig–, però una d'elles és sens dubte la música. És impressionant la capacitat de retenció de cançons que té el cervell humà. Santiago Alba Rico escrivia que, precisament, «els fills serveixen per a recordar». I la música és una ferramenta extraordinàriament potent per a aquest objectiu. És un fenomen que descobreixes quan tens xicalla i, de sobte, et tornen al cap desenes de cançons infantils que creies soterrades per sempre en el pou de les coses que ja mai més necessaries. I no soles la infància. Qui pot negar que la conformació de la identitat personal que suposa l'adolescència va inextricablement vinculada a la música que vam escoltar en aquella època de la nostra vida? Quants records i sensacions són capaces d'evocar-nos unes soles notes d'una determinada cançó?

I és per tot això que l'origen de la literatura, abans fins i tot de la invenció de l'escriptura, es troba íntimament lligat a la música. Era molt més fàcil recordar els poemes i les gestes èpiques si es propagaven en forma de cançons.

I arribem ací al tercer vèrtex del triangle. Més que amb l'escriptura, és amb la impremta i la universalització del saber llegir i escriure que els llibres es converteixen en vector fonamental per a la fixació de la memòria. Encara avui, i malgrat el predomini de l'audiovisual, persisteixen aquelles novel·les determinants per a la generació d'un relat hegemònic sobre certs esdeveni-

ments i conflictes històrics. Els llibres tenen una característica que, ara per ara, els fa insubstituïbles: la seua durabilitat. Contra la seua aparença fràgil –semblaria que tot els pot fer mal: el foc, l'aigua, les rates...– hi ha manuscrits amb centenars d'anys al llom. Una fita que haurem de veure si els altres formats –film, electrònic, el núvol– podran igualar. El llibre és, doncs, el millor aliat de la memòria col·lectiva i per això tantes voltes ha intentat ser destruït pels qui volen els pobles perduts i sense referents.

Maridatge de música i lletres

Amb aquesta base, no ha de sobtar que hi haja tants llibres que respiren música. En tot cas, el que hauria de sorprendre seria que no n'hi haja més. Si la música és un instrument de memòria que et toca les emocions i t'eriça la pell, i el llibre un de ben diferent que remou la consciència i t'obliga a pensar... com de potent pot arribar a ser un maridatge dels dos?

És el que fa, per exemple, Feliu Ventura a la novel·la *Com un record d'infantesa*, on les cançons d'Ovidi Montllor es converteixen en el fil argumental des d'on l'autor va estirant una recuperació de la memòria personal que és a la vegada educació sentimental, identitat col·lectiva i reconeixement internacionalista. Les dramàtiques històries del País Valencià i Xile –tan similars en els seus dolors i conseqüències– s'entrellacen gràcies a la història familiar del protagonista, Víctor Nahuel Fornells, qui va descobrint els seus orígens valencians a la vegada que la discografia del cantautor alcoià. Ventura és ell mateix músic i també un gran activista de la memòria en les seues cançons, preocupació que ha aconseguit plasmar de nou en el format llibre.

Però si algú té clar que no hi ha millor antídoto contra l'oblit que Ovidi Montllor és el grup Ovidi4. El quartet format per David Caño, David Fernández, Borja Penalba i Mireia Vives és a la vegada un homenatge permanent a l'autor de *Perquè vull* i uns constants recosidors del fil roig que connecta la generació que va enfrontar-se a

El grup Ovidi4 és un homenatge permanent a l'autor de *Perquè vull* i uns constants recosidors del fil roig que connecta la generació que va enfrontar-se a la dictadura franquista amb les lluites socials dels 80 i 90 i fins a les noves fornades d'activistes.

la dictadura franquista –amb tota la seua ingent tasca de recuperació de la memòria estroncada per la represió feixista– amb les lluites socials dels 80 i 90 i fins a les noves fornades d'activistes per al dret a l'habitatge, contra el canvi climàtic i per a l'alliberament de la dona i els col·lectius LGBTI. El mateix Fernández escriu al llibre-disc *L'Ovidi se'n va a la Beckett*: «El van voler enterrar i era llavor. Arrel, tronc, escorça. Fruit. Toquem a un celler de Capçanes i ens recorden que allà tocà l'Ovidi, clandestinament gairebé, per l'Assemblea de Catalunya. Anem a donar suport a la vaga de Telefònica al Poble Nou i ens expliquen que allà van haver de suspendre un concert de l'Ovidi per amenaça de bomba de l'extrema dreta. Passem per Manlleu i ens porten el cartell del concert de l'Ovidi al mateix lloc. 1975. Passem per la Model, 30 anys d'insubmissió, i ens porten la carta, del 1993, que l'Ovidi va escriure en suport a la lluita antimilitarista. [...] L'Ovidi ja és una lluita compartida arreu del país. Recer i aixopluc. [...] I, al capdavant, hem après en xarxa que no hi ha millor homenatge col·lectiu i compartit que passi el que ha passat: que qui et recordi i vindiqui sigui la gent i no el poder dels diners ni els diners del poder. Ovidi Montllor, valors sense preu». Ovidi Montllor, vector de la memòria –només cal escoltar *Homenatge a Teresa*– i al mateix temps objecte del record, es podria afegir. Recordar els qui ens van ajudar a recordar, parafrasejant el lema popular llatino-americà.

No és casualitat que bona part dels escrits d'aquesta obra col·lectiva que és *L'Ovidi se'n va a la Beckett*, giren al voltant d'aquestes qüestions: la memòria i el teixit de complicitats i aliances horitzontals que ens permeten crear identitats col·lectives que avancen cap a un horitzó d'emancipació.

I, per cert, si es vol aprofundir en la figura artística, política i humana d'Ovidi Montllor, es pot recórrer a *Un obrer de la paraula*, l'exhaustiva investigació de l'obra i pensament de l'alcoià realitzada per Jordi Tormo.

Formació sentimental i política d'una generació

La música, s'explicava al principi de l'article, juga un rol primordial en la configuració de la personalitat pròpia i en la creació d'una cosmovisió del món durant l'adolescència. Les modes, els estils i les cançons canvien, però l'experiència vital que suposa el canvi de la infància a l'adulthood es manté inalterable. És la natura humana mateixa. Els llibres que exploren aquest moment més o menys curt però sempre essencial són in comptables. Són menys, però, els que utilitzen la música com a eix vertebrador de la història. Una d'aquestes novel·les és *Totes les cançons parlen de tu*, de Xavi Sarrià –com Ventura, un altre músic escriptor–, un preciós relat sobre aquest pas universal, però localitzat en la València de la dècada del 1990. Kortatu, Skaparràpid, La Polla Records, The Specials, Sopa de Cabra, Hertzainak, Dead

Kennedys, Eskorbuto, Maniàtica, Els Pets o Red Hot Chili Peppers, entre tants d'altres. I també Lluís Llach o el mateix Ovidi Montllor, per què no? Al cap i a la fi les generacions no són sinó un invent classificatori i unes se superposen a les altres.

Els xavals d'aquesta època –l'última generació sense internet– van conèixer l'amplitud del món i els seus conflictes, i quina era l'actitud per enfrontar-se a la complexa realitat, en bona mesura gràcies a les cançons de cintes que passaven de mà en mà gravades i tornades a gravar tal com anys abans s'havien fet les octavetes i els pamflets i, més endavant, es farien les piulades i les *stories*, aquestes ja a la velocitat de la llum. Public Enemy va dir: «El hip hop és la CNN dels negres». Salvant la distància d'estils i marques comercials de cadenes, la frase seria totalment aplicable als moviments juvenils d'aquella època als Països Catalans. «Aquella era la meua col·lecció sonora. El meu aparador fetitxe. Sis lleixes plenes de cintes Sony, TDK o Basf que conformaven una mostra d'art de carrer expressada als seus lloms», explica l'Ivan, el protagonista de *Totes les cançons parlen de tu*, quan descriu de forma minuciosa tota la música que escolta i per què.

La música toca les emocions, el llibre fixa el relat. L'esquema el podem trobar a llibres tan diferents com *Pasaia Blues* d'Harkaitz Cano, la contraversió al relat oficial del conflicte basc plasmat en *Patria* –i per tant lliure de la correcció política que obliga a cenyir-se als conceptes de bons i dolents fixats prèviament per la propaganda del règim. Una novel·la escrita a ritme de jazz i rock radical basc, on sovint no cal ni citar les cançons perquè el text esdevinga música. O *Insubmissió! Quan joves desarmats van derrotar un exèrcit*, que recull perfectament com el moviment antimilitarista dels 90 va utilitzar la música com a ferramenta de difusió i formació, però també per a crear comunitat i sentiment de pertinença.

«L'Nkrumah arriba i amb ella l'alegria que acumula sota la pell quan la cançó comença a entreveure's en la retina dels presents que acudeixen perquè els vibren els budells tal com ho fan les primeres notes i els primers compassos i els primers tocs de percussió que avisen de l'esclat amb els ritmes trencats que s'entrellacen amb la potència dels vents i algú crida que vol més mentre el baix s'introdueix amb suggeridors *riffs* que formen bucles carregats de força juntament amb els teclats que repeteixen acords amb aquell so com hipnòtic i tots junts creen la combustió necessària per encendre les metxes que amaguen les milers d'animes...», escriu Xavi Sarrià en un dels relats de *Històries del paradís*, un llibre del 2007, ara revisat i reeditat per Sembra Llibres. En aquest conjunt de textos breus, concisos, ràpids i dolorosos com un colp de puny a la panxa –en el cas de l'exemple que obre el paràgraf, a més, especialment veloç per l'omissió de punts i comes– s'hi poden trobar molts dels referents geogràfics i polítics que van acompanyar aquella generació

que va entrar a l'edat adulta amb el segle XXI. Palestina, Amèrica Llatina, les primeres onades migratòries, les revoltes a les *banlieues*... Uns referents forjats i creats a base de cançons. «La gent ens imagina caminant carrer avall amb metralladores, però l'únic que tenim són unes guitarres, uns amplificadors i uns timbals. Aquest és el nostre armament i és amb tot el que lluitem», va deixar dit Joe Strummer, segons una cita recollida al llibre. I seria difícil explicar-ho millor ni tan sintèticament.

Una altra generació, però una finalitat similar la podem trobar a *I tu, sols tu*, d'Isabel Canet Ferrer, un recull de narracions basades en cançons de Zoo, Obrint Pas, El Diluvi, Gener, Pupil·les, Feliu Ventura, Tardor, Liuard, Pau Alabajos, Carles Pastor i Novembre Elèctric, que serveixen per parlar d'absències, soledats, amors, maltractaments, esperances... Una altra música, unes altres bandes, estils diferents i, a voltes, algun tema nou, però unes inquietuds que sempre tornen perquè tenen quelcom d'universal. I sempre acompanyades de banda sonora.

Una editorial que respira música

Aquesta confluència de música i lletra i el seu aprofitament com a palanques contra l'oblit ha marcat Sembra Llibres des dels seus inicis. Els llibres citats fins ara podríem dir que no són l'excepció, sinó la regla, si ens fixem en l'evolució de l'editorial. *Swing swing swing*, de Jordi Martí-Ruerda és, al cap i a la fi, una recuperació de la història rebel, iconoclasta i insurrecta del jazz. Un context –o siga, un relat– de l'estructura social i el moment històric que van permetre el naixement d'un dels estils musicals més determinants del segle XX.

O *Vernon Subutex*, de Virginie Despentes, una trilogia que s'endinsa en l'underground musical parisenc per explicar-nos la maduresa i tot allò que significa, massa sovint, la mort d'aquells somnis juvenils que semblaven indestructibles fins que xoquen amb les crisis socials i econòmiques. També *L'amor fora de mapa*, l'esplèndida novel·la poètica de Roc Casagran que cal llegir acompanyada del disc homònim de Mireia Vives i Borja Penalba musicant alguns dels versos del llibre.

Un punt a banda mereixen els àlbums il·lustrats a partir de diferents cançons, editats per Sembra Llibres: *Obriu les portes*, la cançó de Txarango que obliga a reflexionar sobre quines oportunitats donem a totes les dones i els homes obligats a marxar de casa seva per culpa de la fam i la guerra, i que ha estat il·lustrat per Gemma Capdevila; *El país de l'olivera*, aquesta emotiva descripció del País Valencià cantada per Xavi Sarrià i il·lustrada per Aitana Carrasco; o, fins i tot, *Cançó per fer camí*, l'elegia feminista de Maria-Mercè Marçal que després seria musicada –de nou– per Mireia Vives i Borja Penalba i finalment impresa amb les il·lustracions de Carolina T. Godina.

València viva i combativa

VALÈNCIA VIVA I COMBATIVA

Germán Caballero
Jorge Ramos Tolosa

SEMBRA

El fil roig de la lluita valenciana: del 15M a les vagues feministes. *València viva i combativa* o el fil roig de la lluita: del 15M a les vagues feministes.

«On estaves el 15M?». Aquesta va ser una pregunta molt repetida, en determinats ambients, el passat 15 de maig de 2021. I és que eixe dia es complien 10 anys d'una de les fites reivindicatives i col·lectives més importants de la democràcia: l'ocupació espontània de les places cèntriques de tot l'estat per part de persones molt diverses quant a ideologia, edat, experiència en moviments socials... Per a moltes d'elles, aquella fou la primera vegada que participaven en una assemblea i s'autogestionaven, com un despertar del poder popular. Establir els punts del dia, alçar la mà, respectar els torns de paraula, escoltar, repartir les feines o assumir responsabilitats es convertiren en les rutines d'idealistes que somiaven, a les seues tendes de campanya, amb canviar el sistema. El moviment dels indignats, li digueren. Una picada d'ullet al llibre que aleshores volava de mà en mà: *Indigneu-vos!*, d'Stéphane Hessel.

A alguns els semblarà que tot això passà ahir, però ja hem viscut una dècada i els que ara comencen a trepitjar el carrer, amb 15 o 20 anys, en eixe moment tenien només 5 o 10 anys. Amb aquesta preocupació i amb la voluntat de teixir aquella protesta amb el que anomenen «el fil roig de la història valenciana», el fotoperiodista Germán Caballero i l'historiador Jorge Tolosa han coordinat una nova llavor de Sembra Llibres: *València viva i combativa*. I ho fan des del coneixement que dona l'experiència, perquè ambdós són persones compromeses amb diferents moviments socials des de fa anys.

L'obra és un compendi de les lluites més rellevants dels últims 10 anys a València i neix «amb la idea de trencar amb el tòpic del País Valencià com un territori on només hi ha *fatxerío*, corrupció i festa», explica Tolosa. Per a Caballero, és un document «per deixar testimoni de què ha passat» perquè «la gent més jove sàpiga que hi ha hagut una lluita darrere». «La memòria és molt important, molt difusa i molt manipulable. La gent ha de saber que hi ha una base i que les coses no es fan d'un dia per a l'altre. I, si no oblidem que tenim unes arrels tan fortes, serà més difícil destruir-les», afirma el fotoperiodista.

El llibre segueix eixe «fil roig» a través de textos dels seus protagonistes i de les fotografies de Germán Caballero, uns testimonis gràfics que aconsegueixen transmetre des de la tensió de la brutalitat policial durant la Primavera Valenciana fins a l'alegria combativa de la sororitat de les manifestacions feministes, en deu capítols que venen a reflectir el pas d'una dècada amb molta activitat en els carrers.

Un avís: no estan totes les lluites que s'han produït a València en els últims 10 anys, però sí un bon grapat d'elles. El 15M; la Primavera Valenciana; el dret a l'habitatge amb la PAH i EntreBarris; la defensa del territori; la lluita pels serveis públics, la cultura i la llengua; les víctimes del metro; la solidaritat antiracista i internacionalista; les protestes desobedients dels «carrers seran sempre nostres» i contra la Llei Mordassa; el 8M i la nova onada feminista; i la lluita per la memòria, justícia i reparació de les familiars de represaliades de la dictadura franquista.

Unes mobilitzacions que hui tenen clares conseqüències, com a fonts inspiradores per a nous moviments socials, i que també han tingut les seues referències de lluita. Com recorda Jorge Tolosa al llibre, el fil roig ve de lluny, de fa segles, de les anomenades bruixes a les maletes, les llauradores de la terra anònimes, les obres revolucionàries d'Alcoi al segle XVIII o les vaguistes de Velluters de 1856, fins a les bolcadores de tramvies del segle XX, les que van fundar la FAI entre el Saler i Patraix o les que col·lectivitzaren camps, fàbriques i serveis el 1936. Fins hui. «És un fil que sempre ha estat allà, però de manera deliberada o inconscient, ha estat amagat», considera l'historiador. I és que, de meninfotisme, València (i el País Valencià) en té poc. «Els desgovernos del PP dels 90 intensificaren eixa idea, però ja existeix eixa imatge des de finals del segle XIX i principis del XX, quan es va crear el nom *Llevant* per intentar llevar la identitat valenciana», anota.

Repassem les lliçons de les lluites seleccionades de 2011 a 2021 i fem memòria. El 15M, com recorda el fotoperiodista, «va mostrar que es podia fer un moviment de masses que podia canviar el tauler polític valencià i espanyol d'una manera inesperada, horitzontal i assembleària». La Primavera Valenciana, per la seua banda, «va trencar la imatge que la gent jove no fa res» i, com afegeix Tolosa, «no es pot oblidar que va demostrar que sense llançar res també hi ha brutalitat policial».

La PAH és un exemple, per a Caballero, de com «la gent organitzada pot fer coses molt grans com parar un desnonament i plantar cara a la maquinària bancària afavorida per les lleis fetes per polítics amb molts interessos a la banca i al sector immobiliari, amb una legislació criminal com poques a tot el món». La defensa de l'horta, com destaca Tolosa, ha ajudat a «valorar-la» i compta amb «arrels molt locals» i, alhora, «molt globals» davant la crisi ecològica mundial.

Al capítol de serveis públics, cultura i llengua, ens endinsarem en el tancament de radiotelevisió pública valenciana decretat pel Partit Popular; en les retallades del sistema públic, que han arribat fins a «la vaga sanitària més llarga de la història de l'estat», com diu Caballero en referència a la dels MIR; en la defensa front als «atacs a la llengua» de la mà d'entitats com Escola Valenciana; o en «la maldita nova economia dels *riders* i VTCs [vehICLES de transport amb conductor]». «Són una de les lluites que tenen més recorregut històric, que sempre han existit i tenen molt a veure amb el sindicalisme, amb la lluita contra la precarietat i el capitalisme, i han patit especialment els més de 20 anys de desgovern i destrucció del PP», subratlla Tolosa.

Seguirem amb les víctimes de l'accident del metro de València del 3 de juliol de 2006. Germán Caballero destaca que és un exemple de «resiliència, resistència i dignitat: És una lluita diferent, però molt pareguda, a la de Salvem el Cabanyal, per la persistència en el temps i la constatació que l'única lluita que es perd és la que s'abandona. És una lliçó de constància fonamental per a qualsevol lluita». I és que «van superar el centenar de concentracions» durant 13 llargs anys. A més, Jorge Tolosa destaca com a valor afegit que moltes de les persones que patiren el sinistre o els seus familiars «no venien d'entorns de lluita i van haver d'organitzar-se des de zero» i ho feren «de manera extraordinària: demostra que, quan hi ha una injustícia, qualsevol persona es pot mobilitzar amb la màxima tenacitat».

El llibre continua amb la solidaritat antiracista i internacionalista a través de la «constància» de CIES No o de la «gran força» del BDS País Valencià, «un exemple al món de moviment propalestí» per la seua activitat. Dues frases que li agraden molt a Jorge Tolosa: «La solidaritat és la tendresa dels pobles i la solidaritat és la versió política de l'amor». Respecte a les protestes desobedients, observa que són un reflex que «la millor manera de contrarestar la Llei Mordassa és la lluita i estar constantment als carrers».

Tancarem amb «la lluita més potent de la dècada», com diu el fotoperiodista: el feminisme. És la que l'historiador considera que més ha «aconseguit estendre's per àmbits públics, privats i assemblearis». I amb memòria, justícia i reparació de les represaliades de la dictadura franquista i les seues familiars perquè, com defensa Jorge Tolosa, «el passat exigeix drets» i uns quants «encara han de ser reparats»: des de les fosses i cunetes, fins a la rehabilitació de refugis o el reconeixement de figures com Alejandra Soler.

Tots aquests moviments —i tants altres— il·luminen el carrer de la lluita actual. «Quan parlem de política, la gent acostuma a pensar en la institucional. Però la política que es fa dia a dia, des dels moviments socials, és incommensurable i una de les majors riqueses que tenim i que contribueix a una València viva i combativa i, en el fons, a una València millor», somriu Jorge Tolosa.

Entrevista al traductor Octavi Gil

«Estem acostumant-nos a escriure amb desimboltura, sense arrecerar-nos en una gramàtica i una normativa restrictives que en temps difícils protegien l'esperit del català»

Octavi Gil (Barcelona, 1996) compta amb un grapat de traduccions al català d'obres que, si més no, han marcat un punt d'inflexió en el relat contemporani. Ha traduït *On ets, món bonic* (El Periscopi) i l'últim llibre de la irlandesa Sally Rooney, que en pocs dies ençà de la seua publicació, va arribar a ser el més venut en el Regne Unit. Per a l'editorial Sembra, ha donat veu en català als feminismes africans reivindicats per Minna Salami en el seu text *L'altra banda de la muntanya* i ha traduït *Sobre l'anarquisme*, del consagrat pensador Noam Chomsky.

Roman significa traducció i els primers textos que es van escriure en llengua romànica eren traduccions i adaptacions dels clàssics. Com entens el procés de traducció literària?

No coneixia aquesta anècdota però em fa pensar que potser la traducció és la manera més restringida de crear dins de l'àmbit literari. Perquè no deixa de ser una creació limitada pel marc que t'ofereix l'autor de l'obra original. No es tracta de copiar, sinó d'expressar una mateixa idea amb eines diferents. Quan tradueixo procuro tenir present que l'objectiu és crear un ambient adequat perquè els lectors del meu text, influïts pel nostre context, la nostra cultura i la nostra llengua, sentin les emocions més semblants possibles a les que sent el públic que llegeix l'obra original en el context, la cultura i la llengua per als quals es va escriure.

Què et suposa un major repte: traduir poesia o traduir el fenomen literari de la dècada, això és, traduir Sally Rooney?

Són casos molt diferents. Traduir la Sally Rooney imposa, perquè abans de començar tens clar que la teva

feina tindrà una gran difusió i que se'n parlarà molt. Especialment si no la fas bé, perquè quan la feina està ben feta el nom del traductor tampoc surt més del compte. Més enllà d'això, el text en si en principi no ha de presentar més dificultat que el de qualsevol altra novel·la de primera fila. En el cas de la Sally, a més, des de molt aviat vaig notar una connexió íntima amb la manera d'escriure que té, amb el tipus de reflexions que fa i la mena de coses que passen al llarg de la història, i això va provocar que l'experiència de traducció em resultés molt fluïda i natural. Probablement deu ser perquè no deixa de parlar de gent normal (valgui la redundància) de la meua edat, com puc ser jo mateix o molts dels meus amics i amigues, que per una cosa o per una altra vaig veure retratats en diferents trets dels personatges. És un llibre que presenta una generació i un moment determinats, gairebé un document històric, i la gran responsabilitat del traductor és protegir l'essència que envolta la gent que vol definir.

La poesia és un mar de significats en què és molt fàcil naufragar si no es navega amb la brúixola ben a mà i molta prudència al timó. Són textos més breus i més intensos, i moltes vegades contenen sentits profundíssims i jocs amagats que poden passar desapercebuts. El traductor ha d'entendre radicalment el sentit i la motivació que s'amaga rere cada paraula abans de traslladar-la al text.

Des de fa anys moltes veus reivindiquen una llengua allunyada de l'espanyol homogeneïtzant. Des de l'Ebre, destaquen diverses autores que també han optat per reivindicar el seu català. Creus que això representa la bona salut de la llengua?

Per descomptat que sí. La llengua és l'eina que tenim per comunicar-nos, i els llibres són un altre àmbit en el qual podem fer-la servir. És importantíssim que escrivim

i traduïm de tantes maneres com puguem i vulguem, sense cap mena de complexos. Que cadascú escrigui com li sembli més convenient, perquè després de tot aquesta és la millor manera de tenir una literatura que representi tots els grups d'una societat. Homogeneïtzar la llengua és treure-li gran part del seu potencial. Ni tan sols el diccionari normatiu ens ha d'acoquinar a l'hora d'expressar-nos!

El més important és entendre el context en què es mourà un text determinat, les persones que l'han de llegir i el missatge que hi vols transmetre. I, en el cas concret de la traducció, el patrimoni intel·lectual del seu autor, que va per davant de tot.

La traducció és una bona via per a l'actualització del cànon? Cada generació necessita una traducció dels clàssics per tal d'actualitzar el cànon literari?

La manera com parlem i escrivim diu molt del nostre caràcter i del moment en què ens trobem. No sé si ara em posaré en un embolic, però fins fa uns anys el català era una llengua acomplexada que no trobava la manera de sentir-se del tot còmoda en si mateixa. Costava trobar l'equilibri entre el que és natural i sona bé i el que és normativament correcte i *podem* fer servir.

A causa de la convulsa trajectòria política i cultural que s'ha viscut a la península Ibèrica com a mínim durant l'últim segle, si no més, el català actual no pot presumir d'haver viscut en pau durant gaire temps, i de fet potser encara no hi viu avui. El fet de fer servir el català, i la manera com el fem servir, comporten una càrrega política que no existeix en moltes altres llengües d'Europa i del món. No crec que a Londres o a París hi hagi tants debats sobre la genuïnitat o la conveniència d'una expressió o d'una altra com a Barcelona, Palma o Castelló.

La coexistència del català amb una llengua forta i durant dècades imposada com és el castellà ha provocat dos fenòmens: primer, ha difós una gran quantitat d'expressions espanyoles al català quotidià (com està passant amb l'anglès o com havia passat amb el francès), cosa que no és necessàriament dolenta i que pot enriquir qualsevol idioma si es fa bé; i, en segon lloc, aquesta convivència, si se'n pot dir així, ha empès el català a viure en un estat de rebel·lia per la seva pròpia supervivència.

Així doncs, ens trobem en un moment de redescobriments de nosaltres mateixos, tant socialment i cultural com lingüísticament. Estem retrobant expressions perdudes que havien quedat soterrades sota calcs d'una altra llengua, estem acostumant-nos a escriure amb més desimboltura, sense arrezerar-nos en una gramàtica i una normativa restrictives que en temps més difícils van protegir l'esperit del català, però que ara en comptes d'una cuirassa s'havien convertit en una

llosa que mantenia la llengua encarcerada, i els parlants atemorits, preguntant-se sovint: «Tal paraula és prou genuïna?».

És l'hora de treure'ns les manies i de retrobar-nos amb una llengua lliure, natural i sana. La traducció literària hi té un paper rellevant com a via de producció lingüística i cultural autoritzada, i ha de ser un puntal d'aquest desenvolupament per la posició que ocupa. Així que sí, disposar de tots els clàssics literaris al servei d'aquesta causa no pot fer res més que empènyer cap endavant.

A la nota sobre la traducció del llibre de Minna Salami, *L'altra banda de la muntanya*, expliques que optes per l'ús del femení genèric en comptes del masculí habitual. L'horitzó del llenguatge neutre és a prop en el marc de la traducció?

El llenguatge ha de ser un mitjà de representació. Un llibre com el de Minna Salami que presenta el món des d'un punt de vista desacomplexadament femení, negre, afrocèntric i autoafirmatiu, amb la dona al centre, no pot utilitzar el masculí genèric per referir-se als conceptes plurals i abstractes. No és coherent. La naturalesa del text demana que *les lectores* (homes i dones) es posin dins de la pell d'una africana negra, i parlar en femení és el primer pas per aconseguir-ho.

Però en el marc de la vida quotidiana ja és una altra història. La brúixola que determina la direcció que pren el desenvolupament del llenguatge posa la pràcticitat de les idees i les expressions (són útils? sonen bé? generen consens?) molt per davant d'altres factors polítics o ideològics, que sempre generen rebuig en un sector de parlants o en un altre.

El llenguatge perfectament neutre no és un gènere gramatical sinó una mentalitat determinada, i cada llengua l'acollirà a la seva manera.

Per què hem de dir «*L'home* trepitja la Terra des de fa tres-cents mil anys» si podem optar per genèrics més amplis com *les persones* trepitgem, *els éssers humans* trepitgen o fins i tot *l'homo sapiens* trepitja? A més de ser més inclusius, moltes vegades són més encertats. Ara bé, les fórmules com *els metges* i *les metgesses*, o un femení genèric forçat que sona estrany fora d'àmbits concrets i delimitats com el cas del llibre de Salami, tenen massa càrrega política i ideològica, i això interfereix en el missatge que es vol transmetre. No són construccions pràctiques i no acaben de trobar un encaix natural en la parla d'una societat àmplia i plural.

El progrés que hem de forçar activament és en la mentalitat des de la qual parlem, i deixar que el llenguatge flueixi i trobi l'encaix amb els nous corrents socials i culturals.

L'aposta per transformar la societat des de les finances

On van els nostres diners? És una de les preguntes que sovint ens fem les persones a nivell individual, però que pren més importància quan es tracta de l'economia de projectes socials i solidaris que es preocupen per fer-ne un ús ètic i responsable. Que les caixes i, especialment els bancs, han fallat des del seu inici en el seu —o més bé el nostre— propòsit d'invertir de manera transparent, ètica i responsable no és cap secret. És per això que des de fa dècades han aparegut projectes financers que treballen amb major responsabilitat i suposen una garantia per a depositar els ingressos i els estalvis dels projectes de l'ESS (Economia Social i Solidària). Es tracta de les finances ètiques, que es van iniciar de manera formal als anys 80 amb la posada en marxa del banc europeu independent Triodos Bank, i que arriba fins als nostres dies amb cada vegada més projectes sumant-se a la iniciativa. A més, alguns ho fan també construint-se des dels seus inicis en fomat cooperatiu. És el cas del principal projecte financer cooperatiu i ètic amb què comptem als Països Catalans, Coop 57, una cooperativa de serveis financers ètics i solidaris destinada a concedir préstecs a projectes socials, i que té com a objectiu principal contribuir a la transformació social de l'economia i la societat. Les seues arrels les trobem en un fons creat a partir de la lluita de les treballadores de la desapareguda Editorial Bruguera, en l'època de la reconversió industrial, i al llarg d'aquests anys ha creat també seccions fora dels Països Catalans, a través de generar xarxa entre territoris i caminant lentament.

Les iniciatives que a dia de hui podem trobar dins el sistema de finances ètiques van des de grups d'estalvi comunitari a cooperatives de serveis financers i entitats

bancàries. El tret característic principal que les uneix és l'aposta clara que fan per la promoció de projectes amb un clar impacte social i ambiental positiu, i el compliment d'uns principis ètics, així com la seua integració en xarxes locals, estatals o internacionals del seu àmbit. N'existeixen de base associativa, com ara REFAS (Red de Finanzas Alternativas y Solidarias) o ACAF (Associació de Comunitats Autofinançades), d'altres gestionades per fundacions, com ara Triodos Bank, i un tercer grup de base cooperativa o mutualitats, com són Fiare Bancaètica, Arç cooperativa, Oiko Credit o Coop 57. Aquestes dues últimes són a més entitats financeres no bancàries o parabancàries, també anomenades empreses de finançament participatiu o alternatiu.

Amb tot, el més ressenyable d'aquests projectes és que no especulen, fugen d'inversions especulatives i que inverteixen en l'economia real i, sobretot, solidària. És a dir, propostes que tenen una repercussió positiva sobre la vida de les persones, que posen la vida al centre i aporten beneficis socials i desenvolupament sostenible. Els projectes que se solen finançar estan relacionats o bé amb l'àmbit cooperatiu internacional, o bé amb iniciatives que promouen a casa nostra l'ecologisme i el respecte pel medi ambient, l'ús d'energies renovables, l'accés a habitatge, projectes de l'àmbit social o activitats culturals i artístiques. Però qualsevol dels projectes que sol·licite finançament a les finances ètiques ha de garantir que aconsegueix uns criteris d'avaluació ètics i socials, i per això són sotmesos a una avaluació de responsabilitat ètica, social i mediambiental. I, òbviament, exclouen qualsevol inversió en aquells àmbits que vulneren els drets humans i la justícia social i ambiental.

El més ressenyable d'aquests projectes és que no especulen, fugen d'inversions especulatives i que inverteixen en l'economia real i, sobretot, solidària.

Coop57 compta amb prop d'un miler d'organitzacions sòcies amb incidència en un ampli ventall de sectors d'activitats; és a dir, estem més a prop que mai d'aconseguir la massa crítica que pot garantir la construcció d'una economia alternativa.

A més, aposten per la transparència interna, fent una exposició pública i clara de la seua activitat i, en alguns casos, també s'organitzen internament de manera participativa i horitzontal, com en el cas de les associacions o les cooperatives.

Tot això fa que els projectes de finances ètiques s'hagen convertit en l'alternativa desitjable per a la majoria d'iniciatives de l'economia social i solidària, que troben així l'oportunitat de dipositar els seus ingressos en calaixos amb certa garantia social i amb voluntat de transformació, com també ho són les iniciatives de l'ESS. A més, les finances ètiques han facilitat l'accés al crèdit a col·lectius sovint exclosos del sistema financer, com pugen ser les persones migrants o les dones. Un exemple el trobem en el Topmanta, el sindicat de maners barcelonins units en la lluita migrant, antirracista i per una vida digna, que són una de les entitats membres de Coop57. Un altre exemple és el d'empreses encapçalades per dones a altres llocs del món o a les nostres terres, com FemmeFleur, una petita cooperativa de dones nascuda el 2011 i centrada en el món de la higiene femenina que ha pogut tirar endavant en part gràcies a un préstec de Triodos i de Gicoop, una entitat que proporciona préstecs participatius a les cooperatives.

Ramon Pascual, economista i membre de Coop57, apuntava als inicis de la cooperativa en una entrevista a Illacrua (predecessora de La Directa): «no ens plantegem transformar l'economia, sinó construir una economia paral·lela». Aleshores, però, als anys 90, no es disposava d'un mercat social sòlid i estava lluny d'aconseguir-se, però a dia de hui, tot i les mancances, aquest mercat cada vegada està més a prop de fer-se realitat, amb iniciatives com la XES (Xarxa d'Economia Solidària) a Catalunya o la REAS (Xarxa d'Economia Alternativa i Solidària) al País Valencià tractant de posar-lo en marxa i fent pedagogia entre la població. Ara per ara, Coop57 compta amb prop d'un miler d'organitzacions sòcies amb incidència en un ampli ventall de sectors d'activitats; és a dir, estem més a prop que mai d'aconseguir la massa crítica que pot garantir la construcció d'una economia alternativa. Mentrestant, altres iniciatives com el micromecenatge o les finances en comunitat s'obrin via per a donar l'oportunitat d'existir a projectes vinculats a la cultura i al món social, sense la necessitat de comptar a penes amb entitats financeres com a intermediàries. Tot això, amb l'ombra de les criptomonedes planejant sobre l'ecosistema econòmic del nostre planeta. Diverses alternatives al model econòmic actual que s'ha demostrat obsolet i ineficaç, però, sobretot, gens just, ètic, responsable ni transformador. Unes característiques que, poc o més, tracten de garantir les finances ètiques amb presència creixent.

Virginie Despentes: la fotògrafa social sense embuts

S'ha definit de moltes formes a l'autora francesa (feminista, lesbiana, exprostituta, novel·lista, punk, rockera, etc.) però el que realment caracteritza la seua obra és la brutalitat amb la qual defineix la societat francesa. *Vernon Subutex*, la seua última creació, manté intacta la còlera de Virginie contra la violència general: econòmica, política i social. Una violència que travessa la societat en el seu conjunt, no distingeix entre classes socials, i és totalment universal.

Vernon, propietari d'una botiga de vinils, es veu al carrer després d'haver de tancar-la, engolit pels canvis en el sector (caiguda de vendes, canvi en el format, competència en línia, etc.). Després d'exahurir les ajudes socials en un mercat immobiliari alcista i asfixiant, i incapaç de reconvertir-se a la seua edat, recorre als pocs amics/clients que li queden. Acompanyant-lo en el seu pas per diferents cases i barris de París, van caient les màscares socials per a mostrar-nos la crua realitat: el guionista fracassat que intenta mantenir les aparences, l'obrer sindicalista a qui la seua dona abandona cansada de les contínues pallisses, les dones fartes que els homes les utilitzen o el yuppie envoltat de gent a la qual menysprea i utilitza perquè no pot aguantar quedar-se cinc minuts sol i mirar-se a l'espill. A mesura que el protagonista es va desprenent de les poques coses materials que li queden i abandona la idea de fer el que siga per a mantindre's en la societat, s'allibera

La seua última creació, manté intacta la còlera de Virginie contra la violència general: econòmica, política i social.

del pes que aquesta mateixa societat posa sobre els nostres muscles i el descens al carrer es converteix en un ascens cap a la llibertat individual.

Tractant de descobrir quines revelacions amaguen les cintes que havia gravat abans de morir l'estrela del rock Alex Bleach, el que ens trobem és el discurs masclista, xenòfob i capitalista.

Des dels personatges que gaudeixen de millor posició econòmica fins als que estan en la pobresa o la mendicitat, la idea masclista és compartida: la dona ha de ser bonica, estar callada, no tenir idees pròpies ni somnis ni aspiracions, i formar ben ràpid una família, ja que el seu paper és ser mare i servir l'home. Aquella que gaudeix de la seua sexualitat lliurement i plena no és digna de respecte. Ha de suportar les humiliacions, les utilitzacions i les pallisses per part dels homes sense rebel·lar-se, ja que és considerada una ciutadana de segona o tercera categoria.

Alex Bleach, un negre en un món de blancs, denuncia la utilització per part de la indústria, no sols de la seua imatge, sinó de les idees preconcebudes i quadriculades dels que saben com ha de ser un negre per als blancs. A la crítica a l'estereotip s'hi uneix Selim, el professor universitari algerià que ha lluitat tota la seua vida per a ser un francès més, però sobre qui la resta té la seua pròpia idea de com ha de viure la seua filla la religió islàmica. Però la xenofòbia i el racisme subjau en tot el relat. Ho trobem tant entre els captaïres, que desconfien continuament de l'altre, com entre els grupuscles feixistes d'adolescents i joves hereus de la ultradreta francesa, que no dubten a exercir la violència contra tot aquell que no siga francès o els porte la contrària.

El *mépris* (el menyspreu), tan ben definit per Axel Honneth, troba en aquesta història la seua màxima representació.

Però si hi ha una crítica palesa durant tota la trilogia és al sistema capitalista en el qual vivim. Un sistema opressor que funciona (sembla) només per a uns pocs: els que estan en el cim de la piràmide. T'arranca els somnis, et lleva les aspiracions i et converteix en un número al servei d'un treball alimentós que et deshumanitza. La por d'acabar al carrer és l'espasa de Dàmocles que sufoca les rebel·lions.

El que diran és més important que la veritat. L'aparença, les xarxes socials i la imatge ho són tot i el vertader valor de la persona està en la reputació. És per això que tot val per a protegir-la. Caiga qui caiga.

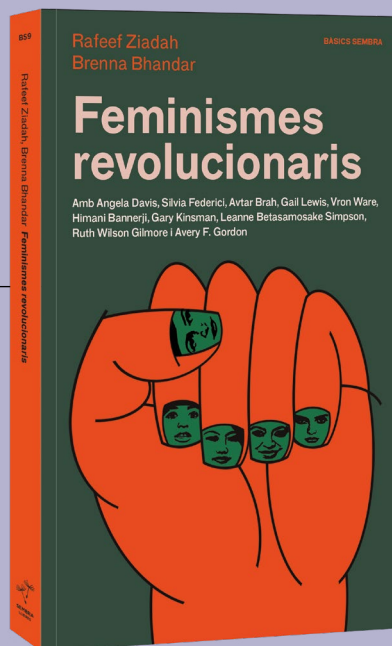
La precarietat laboral entre les joves és més que evident. Joves més que qualificades s'enfronten a un mercat inestable que les sotmet a caps dèspotes i que manquen de talent, però que tenen la posició dominant i es permeten maltractar-les aprofitant-se d'aquesta precarietat.

I, finalment, la indústria et fagocita. Fagocita als artistes que creen en els marges amb la llibertat de no haver de complir un contracte. Els músics que toquen en bars i sales de tercera a canvi de pràcticament no-res i viatgen pel seu propis mitjans devorant quilòmetres de carretera es converteixen en buròcrates quan al Ministeri de Cultura li interessa i rega l'escena amb subvencions. La trituradora de talents és la mateixa que pica a estrelles del porno, compositors o artistes plàstics: quan et passes de moda, et rebutgen. Es busca en les xarxes el pròxim Kubrick que cree la seua obra mestra per menys de mil euros. Compten els seguidors, les vendes, l'impacte i la visibilitat, però el talent, quan implica llibertat creativa, es queda fora de l'equació. «S'intercanvia l'ànima per diners».

Per un món que valga la pena viure. Més feminis- mes, més revolucionaris

«Aquests són uns temps extraordinaris, profundament desconcertants, i potser idonis per continuar pensant, soles i juntes, en com transformar radicalment el que valorem i com ho valorem, en com volem organitzar la sanitat, la cura d'infants i gent gran, el treball i la seguretat alimentària. Esperem que quan passi la crisi, sigui quan sigui, puguem trobar la voluntat i el desig col·lectiu de no «tornar a la normalitat» després d'aquesta pandèmia.»

Aquestes paraules en els agraïments del llibre *Feminismes revolucionaris*, coordinat per Brena Bhandar i Rafeef Ziadah, sintetitzen part de l'esperit del llibre, el nou bàsic de Sembra Llibres. Un llibre que ens porta les veus de diferents feministes acadèmiques, escriptores i activistes que exploren com els feminismes en plural i revolucionaris ideològicament lluiten per trastocar els ciments de les nostres societats patriarcals, masclistes, racistes i colonials. Unes societats que viuen immerses en el capitalisme ferotge i despietat, amb l'extrema dreta en auge: control social, desmantellament de drets essencials... Aquests són alguns dels temes que tracten les diferents participants en les entrevistes, Avtar Brah, Gail Lewis, Vron Ware, Himani Bannerji, Gary Kinsman, Leanne Betasamosake Simpson, Silvia Federici, Ruth Wilson Gilmore, Avery F. Gordon i Angela Y. Davis.

El llibre ja està en llibreries amb preu reduït, amb traducció de Víctor Camarasa i coberta de Clara-Iris Ramos, un puny que ens mostra les cares de diverses dones, com fent força entre totes, com un col·lectiu.

Les diferents entrevistes analitzen temes actuals com ara el colonialisme, la diàspora, els feminismes abolicionistes de presons, la migració o els imperis. Unes mirades interseccionals que ens fan repensar el món en què vivim i pensar en el món que volem construir per no tornar a la normalitat del capitalisme. El llibre és una mostra dels feminismes que se saben part del llinatge oral de dones silenciades al llarg de la «història» única que ens han transmès fins ara els llibres. I és aquest motiu el que ens fa recollir les veus de les dones que encara que venen del món universitari no han deixat en cap moment les seues militàncies polítiques, el seu arrelament en el seu context sociopolític.

Feminismes revolucionaris està trenat per la idea la idea que el pensament revolucionari, el pensament radical, naix i beu dels moviments socials i polítics. Un pensament que es constitueix sobre el fonament que les relacions socials constitueixen els individus i que, per tant, la solidaritat, l'empatia, el reconeixement són necessaris per poder desenvolupar societats en què pague la pena viure. I, en aquest punt, els feminismes plurals, internacionalistes, antiracistes i interseccionals són la clau que obri tots els panys o que almenys obri totes les ments.

Perquè citant la famosa frase «radical tan sols vol dir anar a l'arrel de les coses» i necessitem arrels fortes per seguir creixent més lliures, més rebels, més fortes.

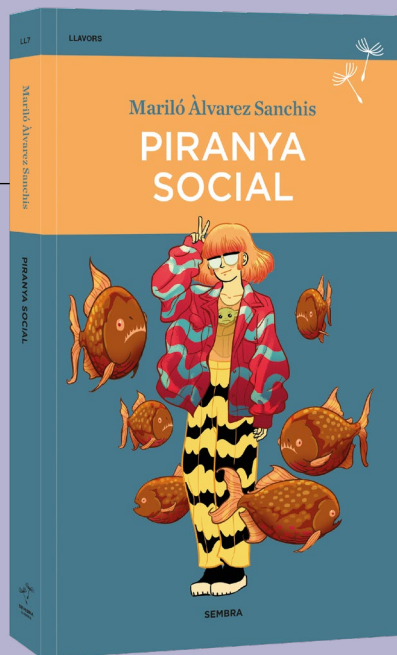
L'orgull de ser una piranya

Què vol dir ser una piranya social? *A priori*, totes i tots ens atreviríem a dir que hi ha una connotació negativa en aquest concepte que tria Mariló Àlvarez per a posar títol i descriure alguns dels personatges que apareixen al seu llibre. Però al llarg de les pàgines de la novel·la és possible que aquesta connotació vaja canviant.

Piranya social és un llibre breu, directe i bonic que ens parla de la història de l'Àlex, una adolescent que se'ns presenta amb poques amistats i immersa en el món *friki*. Àlex acostuma a viure aventures des de les pantalles dels seus aparells electrònics, però en un moment determinat tot fa un gir inesperat. *Piranya social* és la nova novel·la de Mariló Àlvarez, que ja ha escrit les exitoses i premiades *La primera onada* i *La taxidermista d'emocions* entre altres novel·les i relats.

Malgrat la brevetat de la novel·la, Mariló Àlvarez ha sigut capaç de tractar diversos temes complexos que tenim presents, pràcticament, en el nostre dia a dia. Sense cap ànim de fer un espòiler, faré cinc cèntims d'aquests temes.

Orgull *friki* i assetjament escolar. Totes les persones que hem estat en una aula de secundària, almenys les nascudes en els 90 o la primera dècada dels 2000, sempre hem vist com una companya o un company patien bromes de mal gust i burles de la resta de la classe perquè era fan d'alguna sèrie, saga de llibres o videojoc que el situava sota l'etiqueta de *friki*. Fins i tot, entre nosaltres poden haver-hi víctimes i botxins. No cal justificar per què l'assetjament escolar és un mal que hem d'erradicar amb bastant urgència. Però no creieu que hui en dia, amb totes les sèries que consumim i tots els videojocs amb què passem hores i hores, el *frikisme* és l'excusa de burla per a la gent que necessita amagar febleses i fer-se els forts i valents? Reivindiquem ser *frikis*, no és res dolent i totes ho som d'alguna manera i d'alguna cosa en concret.

L'odi a través de les xarxes. Com totes i tots sabem, són molts els casos recents de gent que ha estat lapidada virtualment per una cançó, per una opinió, per una acció, etc. A les xarxes, de seguida sorgeix el *hate* indiscriminat i, moltes vegades, injustificat cap a una persona. Les conseqüències d'aquests fets repercuteixen directament en un tema molt seriós: la salut mental, siga de persones famoses o de persones anònimes, perquè de la ferocitat de les xarxes no ens escapem ningú. En la novel·la de Mariló Àlvarez aquest tema està tractat amb molt d'encert i amb molt de realisme, sobretot perquè és un cas semblant d'altres que s'han vist recentment arran d'una pel·lícula de *James Bond*, entre altres casos.

La tercera pota de la novel·la que volia comentar ja la podeu intuir: el feminisme i la igualtat. Com he dit, no vull fer cap espòiler, de manera que ho deixaré ací. Només vull afegir que Mariló Àlvarez ha tractat el feminisme a través d'uns fets molt reals i que ens porten a obrir debats molt interessants.

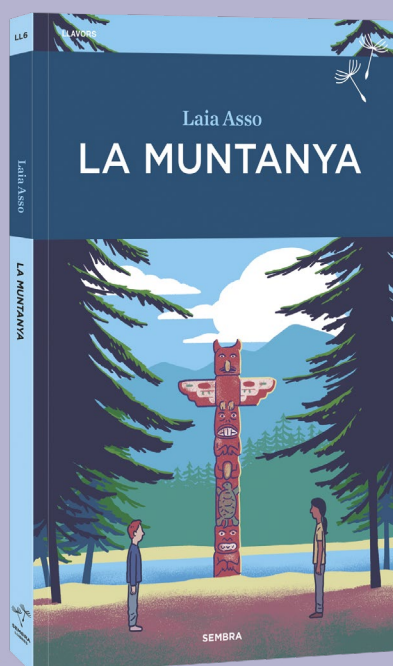
En definitiva, *Piranya social* és un llibre que ens pot ajudar a reflexionar sobre alguns dels temes que us he comentat i que, especialment per al jovent, pot ser un llibre que agrada moltíssim i que els joves lectors s'hi troben molt i molt identificats. Ja veureu com ser una piranya social és més interessant que ser un peix tropical. En llegir el llibre entendreu aquesta metàfora!

Créixer és estimar

Laia Asso Ministral (Girona, 1978), pediatra de formació, ens va sorprendre l'any 2019 amb una primera novel·la carregada d'emotivitat sobre el procés d'adopció viscut des de tres llocs diferents: la mare biològica, la mare adoptiva i la filla de totes dues. Una novel·la, *Ventres de paper*, que ens traslladava a Etiòpia i Barcelona, passant per París, per parlar-nos de la maternitat i de les seues cruïlles. Una obra que ens mostrava també les ferides obertes de l'adopció i els prejudicis socials, així com el racisme i el masclisme que impregnen les nostres societats. Ara ens torna a sorprendre amb la seua primera obra per a públic juvenil, *La Muntanya* (2022).

Créixer pot significar moltes coses i els camins cap a la maduresa són diversos. Cadascú té els seus propis processos, per als mohawks, un poble nadiu del Canadà, per a deixar de ser un «nen» cal pujar la Muntanya Sagrada, fer un viatge físic per a connectar amb la part emocional. Per al Dani, un jove d'institut, que està patint el seu pitjor any i que decideix viatjar fins a l'altra banda del món, créixer significarà reconèixer el seu propi lloc al món.

L'autora ens submergeix en els pensaments del Dani de manera íntima i propera, amb un llenguatge que ens fa recordar que tots hem estat al seu lloc, que tots ens hem sentit perduts en aquell moment vital, que tots ho hem volgut deixar tot de banda perquè créixer és difícil. Sense moralina, sense cursileria però amb la poderosa tendresa que transmet l'autora, anem coneixent també la resta de personatges; una professora que estarà per a tot el que calga, però que estarà des del seu lloc d'acompanyament; el millor amic del Dani, el Pol, que hi serà també, a la vora del protagonista.

Aquesta novel·la juvenil amb coberta de Pau Valls ens apropa els valors ancestrals dels nadius nord-americans, els mohawks, habitants d'uns territoris amenaçats però que encara conserven les seues tradicions i on els joves batallen cada dia per poder viure amb la seua herència. Laia Asso ens mostra que a través de la literatura podem connectar amb realitats llunyanes i alhora fer el nostre món un poc més ample, més lliure, més conscient de la pròpia realitat.

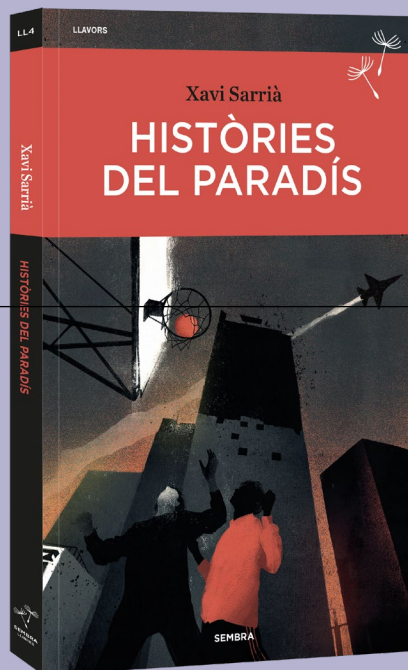
La Muntanya és un viatge iniciàtic on assistim a la vida des dos joves que en aparença porten dues vides molt diferents, separats per milers de quilòmetres i de diferents cultures. Però les aparences ens enganyen i allò que els separa no és més important que allò que els unirà. El Dani i l'Ishi hauran de créixer a marxes forçades, com tots els adolescents, però en aquest viatge es trobaran estimant i estimant-se a si mateixos perquè, en definitiva, créixer és estimar com ens canta Ginestà.

Un paradís en flames

Tretze anys després de la publicació d'*Històries del paradís*, Sembra Llibres recupera l'obra per assaltar de nou les llibreries del nostre país. Aquestes històries, que van suposar el debut en narrativa de Xavi Sarrià (Barcelona, 1977) i que van tindre un èxit gairebé fulgurant de públic i de crítica, es preparen per a un segon assalt en què pretenen despertar l'interés dels nous lectors i recuperar el dels antics.

Els vint-i-dos relats que componen el recull ens transporten al mateix imaginari –tant polític, com social– que Sarrià va traçar després en *Totes les cançons parlen de tu* (Sembra Llibres, 2014) –la seua estrena com a novel·lista–. Un imaginari que ha surtat des dels seus inicis en les cançons que ens ha regalat. L'autor ens acosta petites històries quotidianes –a penes captures, fotogrames, flaixos– d'un món esquerdat, mancat de sentit, esguerrat de fit a fit per la violència. A mesura que ens endinsem en la lectura descobrim aquestes píndoles com a peces desaparellades d'un trencaclosques amb el qual vol representar les restes del naufragi: l'enfonsament de les utopies emancipadores que sacsejaren el segle vint. Així doncs, trobarem les cendres d'aquelles lluites en el recorregut des de les selves de Colòmbia, a les muntanyes del Kurdistan. Batalles anònimes despulades de tota èpica, de tota heroïcitat. Però també passejarem per escenaris més familiars, més propers i per tant, més incòmodes: el paisatge de la guerra de Iugoslàvia, les aules d'un institut assaltat per un alumne armat, la cel·la d'un centre d'internament per a migrants... Runes, despulls, en definitiva.

Llegits ara els contes de Sarrià, entre la denúncia i el desencís, semblen premonitors; crits d'alerta contra el

caos que s'ha ensenyorit de l'actualitat mundial i que hem acabat per empassar-nos com a inevitable. Esdevenen bengales en la nit, alarmes a cada paràgraf, escopinades contra la indiferència. Perquè sí; perquè Sarrià escriu com qui mossega. La dècada que ens separa de la seua producció els ha despulat del tel d'ingenuïtat i ens els ha nodrit d'una dolorosa certitud.

Amb un llenguatge directe, contundent, gens artificiós, Sarrià ens colpeja amb la cruesa d'unes històries succintes. Cada relat està encapçalat per un títol que ens anticipa el tema, que acompanya d'una cita literària o del fragment d'una cançó. Ens convida, així, a fer-nos partícips del seu univers de protesta i resistència. Un món que sap traçar sense maniqueïsmes de bons i dolents, i en el qual trobem personatges perduts, llasmatats, atrapats per realitats que els superen. Ara bé, té la suficient intel·ligència de presentar-nos-els sense caure en el pamfletarisme. Així, com a bon fabulador, l'autor no renuncia a les ferramentes més tòpiques del gènere i sovint opta per utilitzar les més bàsiques. En alguns dels contes els protagonistes són insectes o personatges de videojocs que exploren la ferida, mentre recorren una realitat paral·lela sospitosament semblant a la nostra.

Tretze anys després, la prosa de Sarrià demostra que sobreviu al temps, que no ha perdut pistonada –més aviat ha guanyat urgència. El pas dels anys s'han encarregat d'esborrar la sospita. *Històries del paradís* es desprén de l'estigma de ser la incursió d'un músic d'èxit en un món que li és alià.

Per desinfantilitzar els infants

Sabeu aquesta gent que parla als infants amb una veu estrident i ximple? Quin pal, aquesta gent que parla a espai, vocalitzant excessivament i acabant totes les frases en preguntes. Veritat? Oi que sí? La nostra societat és, entre moltes altres coses, adultocentrista, la qual cosa significa que tot gira al voltant dels adults i de convertir-se en adult. Ser jove, ser un infant, és una fase preparatòria. És per això que tendim a infantilitzar, en el sentit roïn de la paraula —enteneu-ho—, els infants. Té sentit, açò?

Aitana i les feres, de Jordi Colonques i Joan Canela, el llibre que ací ens ocupa, però, és tot el contrari. És un conte que amaga molt al darrere, un conte amb vocació de faula. Ambdós autors demostren que treballar en col·lectivitat també és possible a la literatura i, en aquest cas, amb molt bon resultat. Aquest és el seu primer text adreçat a un públic molt més jove que treballs anteriors com *Napalm* (Bromera), premi del Festival VLC Negra el 2018. I, tal com ja sembla ser marca personal del tàndem, guarda trets característics d'ambdós autors en una simbiosi peculiar.

Per una banda, l'origen d'aquest títol. Joan Canela, periodista, explica que fou una història que va començar a contar quan les seues filles li exigien més temps amb ell. Heus ací la contradicció de la conciliació en aquests temps: menys temps amb la família per tal de poder guanyar diners, per a la família! Així, a manera de conte, Canela ja estava explicant com funciona el sistema on els més menuts, tot i no treballar encara, també hi viuen i en pateixen les conseqüències.

Al text, Aitana és una nena que viu amb la seua família al regne governat per Pere Joan IV. Conviuen amb

S'entrecreuen dos temes visibles: per una banda, el pacifisme com a posicionament polític i, d'altra, el paper actiu del jovent en cada societat.

tota mena de feres que habiten els boscos dels voltants, però el rei té altre tipus de pretensions i emprén una lluita contra les feres del regne, fins al punt de tancar-les en gàbies. Amb açò, el regne patirà conseqüències al seu ecosistema. Els paisatges canviaran i els habitants del regne veuran com l'economia i les seues feines també s'orienten d'altra manera, cap a la producció i l'exportació a altres regnes (sona, aquesta economia?). Es desprenen d'ací l'ecologisme en totes les seues formes, el valor de la natura i de tots els seus integrants, la importància d'allò local, però també l'esperit crític cap als governants i les decisions que afecten la terra de totes i tots.

Seguint amb la barbaritat de temes i conceptes que s'hi aborden a través d'Aitana i la seua colla d'amics, que hauran de pensar de quina manera es fan escoltar en un món on els adults van de casa al treball i del treball a casa, es planteja també la falsa dicotomia de la seguretat, que malauradament també està d'actualitat. La seguretat com a mecanisme per a militaritzar i controlar la població en favor del sistema hegemònic. Amb el pretext de la seguretat, el rei conformarà forces de seguretat, exèrcits, per tal de controlar primerament les feres i més tard la població. La qual cosa recorda

molt a *Insubmissió! Quan joves desarmats van derrotar un exèrcit*, text de Canela també amb Sembra Llibres, on s'entrecreuen dos temes visibles a *Aitana i les feres*: per una banda, el pacifisme com a posicionament polític i, d'altra, el paper actiu del jovent en cada societat. No tot serà roïn, però. Aitana, la protagonista, i els seus amics, juntament amb la bonica relació que té amb l'àvia, esdevindran esperança de canvi, posant èmfasi en la memòria història i la saviesa dels nostres grans.

Per altra banda, s'entreveu l'estil propi de Jordi Colonques, doctor en biologia i també pare, igual que Canela, en el bestiari que els autors han creat juntament amb la il·lustradora del volum Helga Ambak. Un bestiari que reuneix les precises descripcions de Colonques i les precioses il·lustracions d'Helga Ambak, emulant els bestiaris medievals. Descripcions detallades i la trama de misteri que protagonitza Aitana amb la seua àvia són marca també de l'escriptor de Vila-real.

Aitana i les feres, per tant, és un conte, una faula, que vol parlar del sistema actual amb els més menuts. Tractant-los com a iguals i parlant de temes que també els afecten a ells. El temps, l'economia, la violència, la seguretat, la militarització, l'egoisme i la vanitat són elements massa presents als nostres dies. No fa falta, però, esperar que el jovent puga llegir els grans autors teòrics per posar aquests temes sobre la taula. Donar eines i introduir aquestes reflexions des de ben menuts suposa estimular-los l'esperit crític i, també, rebaixar la frustració generada per un sistema que ignora les seues necessitats. Perquè el coneixement és més seguretat que una gàbia. Un sistema que prefereix l'asfalt als parcs, que educa en la productivitat, que concep les escoles com edificis tancats i que impedeix que les famílies, en la seua diversitat, passen temps de qualitat, no és un sistema apte per a infants i, en extensió, no és un sistema apte per a la vida.

Una faula, que vol parlar del sistema actual amb els més menuts. Tractant-los com a iguals i parlant de temes que també els afecten a ells.

Detroit, la llibreria alcoiana on «reconciliar-se amb la humanitat»

Costa imaginar que una llibreria, o un negoci del tipus que siga, arribe a mantenir certa estabilitat a la ciutat d'Alcoi, quan la imatge habitual, i sobretot en els darrers mesos, és veure com tanquen establiments de forma més o menys continuada. Esta mateixa idea els van fer saber, des de l'Oficina de Promoció Econòmica del consistori municipal, a Felip Pineda i Tòfol Cabeza quan van decidir obrir la llibreria Detroit l'any 2017. No obstant això, estos «forasters» de Benissa i Ibi van perseverar i, pandèmia inclosa, actualment Detroit no només segueix en peu, sinó que va creixent de la mà d'Andreu Valls, Pau Grau i Toni Blanes, que agafaren el testimoni en 2020. «Em sent compromès a mantenir el que ells van aconseguir, el Detroit que em vaig trobar», afirma Pau Grau. I prossegueix: «no és fàcil dur endavant una llibreria, encara que el context actual sembla que ha millorat un poc. L'oci domèstic ha augmentat el consum,

sí, de Xbox, de Netflix, de macramé... però també de llibres. I a la llibreria La gent no només ens compra més, sinó que llegeix més».

La Conselleria d'Educació, Cultura i Esport de la Generalitat Valenciana els va atorgar, en 2019, el guardó a la llibreria més innovadora, però, paradoxalment, el punt fort de Detroit és que «només» es dediquen als llibres. «Si tinguérem papereria, premsa, bolígrafs, col·leccionables, regals, motxilles... ens absorbiria un temps que no podríem dedicar als llibres». «Altre eix important», afegeix Pau, «és que som molt ràpids en els encàrrecs. Si ens demanen un llibre hui, tractem que estiga demà». També ofereixen, al seu local, activitats culturals que, durant la pandèmia, han estat forçadament restringides, però que, poc a poc, van recuperant la seua agenda i l'aforament complet.

«M'agrada quan la gent ve a fer temps, per això tenim un sofà... m'agrada que toquegen els llibres... La llibreria és un lloc on et reconcilies amb la humanitat»

Un nom adient, el de *Detroit*, per a esta llibreria ubicada a Alcoi, una ciutat arrelada al seu passat fabril i de revolució industrial.

Una llibreria d'apostes endògenes i fortes. La clientela assídua a *Detroit* és la local i comarcal: famílies del barri, gent de les escoles pròximes i persones a qui els agrada la literatura i descobrir. De fet, quasi el 50% de les vendes són en valencià, i és que hi ha molta gent que ve de la Vall d'Albaida, de la Foia de Castalla o del Comtat, territoris on, al cap i a la fi, l'ús del català és dels més estesos. També els autors locals són dels més demandats: «en els últims mesos s'ha venut molt a Jordi Botella, Francesc Bodí o Mercè Climent, i, a la fira [del 9 d'Octubre], hem hagut de recarregar l'autora guanyadora del premi Isabel Clara-Simó, Natalia Gisbert, que, a més, és debutant». Tot açò sense deixar de banda que, a la llibreria, hi podem trobar ben a la vista les apostes de la casa, com són les editorials Periscopi, Sembra, Tigre de Paper, Males Herbes o el Club Editor. «Ara per ara el que és prioritari és ampliar la xarxa local i comarcal. M'interessa molt que vinga Xavier Aliaga d'ací a dues setmanes i m'interessa molt que vinguen dues persones de Cocentaina, una de Biar i tres de Castalla, perquè em remenaran els llibres i recomanaran la nostra col·lecció de ciència ficció o de còmics a algú del seu poble», continua Pau. «M'agrada quan la gent ve a fer temps, per això tenim un sofà... m'agrada que toquegen els llibres... La llibreria és un lloc on et reconcilies amb la humanitat».

Per a fer front comú a les amenaces que representen grans plataformes com Amazon, a més de ser part dels impulsors de fires locals com la passada del 9 d'Octubre i d'estar-hi presents, *Detroit* forma part, des de 2020, de la Confederació Espanyola de Gremis i Associacions de Llibreters (CEGAL), la primera plataforma d'àmbit nacional de comerç en línia que permet consultar, reservar i comprar llibres a la xarxa. A més, aquesta plataforma no disposa, i açò és el que marca la diferència, d'un administrador central que faça d'intermediari i incrementa el preu final dels productes, sinó que el control està en mans de cada llibreria, que decideix el seu nivell d'implicació sense haver de pagar comissions de venda.

Un nom adient, el de *Detroit*, per a esta llibreria ubicada a Alcoi, una ciutat arrelada al seu passat fabril i de revolució industrial que enguany, per cert, ostenta la capitalitat cultural valenciana, junt amb Bocairent. Una ciutat que lluita constantment amb moral per no decaure (del tot) i seguir emanant cultura per tots els seus porus; al cap i a la fi, no deixa de ser la ciutat d'Ovidi Montllor, d'Isabel Clara-Simó o d'Antoni Miró, entre molts i moltes altres. Una ciutat amb caràcter fort, ancorada entre muntanyes, i de comunicacions, per orografia i gestions diverses de l'Administració, difícils; però en la qual, hui per hui, podem dir que s'ha plantat una nova llavor de què brolla cultura i humanitat gràcies a este oasi en que paga la pena deixar-se perdre.

Sobre l'anarquisme, un estímul per caminar junttes cap a la llibertat

Noam Chomsky (Filadèlfia, 1928) és un dels filòsofs més influents del segle XX. És reconegut, principalment, per les seues contribucions en el camp de la lingüística, on ha desenvolupat la major part de les seues investigacions, però també resulten summament interessants les seues aportacions en el camp de la politologia, des d'on defensa obertament idees llibertàries.

Sembra Llibres ens apropa, ara en la nostra llengua i gràcies a la traducció d'Octavi Gil Pujol, un llibre bàsic per endinsar-nos en el seu pensament polític i conèixer i reflexionar al voltant dels seus postulats.

Què és per a ell l'anarquisme? En quines lluites posa el focus? Quines crítiques fa al capitalisme? Aquestes i altres qüestions són les que s'aborden en *Sobre l'anarquisme*, un recull de fragments d'assajos i entrevistes on Chomsky ha desgranat la seua ideologia de forma lúcida i directa, sense embuts, i amb una gran claredat.

Per a l'autor, l'abolició de qualsevol forma d'autoritat i d'opressió hauria de ser el motor de les nostres reivindicacions, i aquest objectiu passa, irremeiablement, per desmantellar l'estat. Aquesta és, segons ell mateix explica, la major diferència amb el pensament marxista, per a qui la fi no és la destrucció del poder estatal, sinó la seua conquesta. Així, Chomsky se situa proper al pensament de Bakunin, per a qui la llibertat era la idea principal dins de la tradició anarquista, una llibertat que no és ni individualista ni purament formal. Es tracta d'una llibertat que ens permeta decidir a nosaltres mateixes quines són les nostres necessitats, sense limitar-nos a les poques opcions imposades pel sistema.

Així doncs, Chomsky defensa una idea de llibertat que enfonsa les seues arrels en la il·lustració i germina en el pensament llibertari clàssic; és a dir, s'oposa a la intervenció estatal en la vida social, al treball assalariat, a la competitivitat i a l'individualisme.

Però, alhora, tot i la seua perspectiva anarquista, trobem idees conservadores, o pot ser realistes, respecte a alguns aspectes del sistema estatal que considera que s'han de defensar i «[...] alhora ajudar a obrir-les a la participació pública més significativa, de cara a desmantellar-les de cara al futur, en una societat molt més lliure»; per poder ocupar-nos, a curt termini, dels problemes concrets que afecten les persones. Es tracta,

per tant, de treballar des de dins de les estructures cap a una situació en la qual puguem definitivament superar-les.

De la mateixa manera, defensa l'abolició del capital, del qual en reclama l'apropiació per part dels treballadors

La Guerra Civil espanyola és «[...] el punt més elevat en què els humans hem arribat a intentar materialitzar aquests principis llibertaris»

de forma directa, no per mitjà d'una elit que actue en nom del proletariat. I és que, com repeteix en diverses ocasions al llarg del llibre, qualsevol forma d'autoritat o de jerarquia té l'obligació de demostrar que està justificada. D'entrada, ens diu, sempre hem de dubtar de la legitimitat de tot poder i demanar explicacions. En conseqüència, és contrari a qualsevol mena de classe dirigent; la seua lluita no és cercar una nova elit governant que substitueixi la burgesia, sinó abolir les minories governants autocràtiques.

En els textos que trobem en aquest volum, l'intel·lectual es mostra pragmàtic, de manera que reconeix que aquest ideal pot ser difícil d'aconseguir i que es tracta més bé d'un objectiu a llarg termini. Per això, planteja una via intermèdia en la qual la societat delega algunes responsabilitats de la presa de decisions en uns representants que responen davant la seua comunitat. Es tractaria d'una representació que està en constant rotació, facilitant així la participació política de tothom, que es convertiria en un element central de les nostres vides.

D'aquesta manera, el seu pensament connecta directament amb els anarquistes tradicionals, que parlaven d'una societat altament organitzada, sí, però des de baix. Una de les majors crítiques que es fa a l'anarquisme és la seua identificació amb el caos, idea que Chomsky qualifica de calúmnia, en tant que si bé semànticament «caos» pot ser un dels significats de la paraula «anarquia», no té res a veure amb el pensament social.

Un altre punt que interessa molt a Chomsky, i que queda clarament reflectit en aquestes pàgines, és tot allò que envolta la Guerra Civil espanyola. Per a ell és «[...] el punt més elevat en què els humans hem arribat a intentar materialitzar aquests principis llibertaris». Ens parla, amb vertadera passió, de la revolució social portada a terme per les masses de treballadors, que van transformar radicalment les seues condicions econòmiques i socials.

La seua anàlisi d'aquest moment històric el porta a parlar també de l'anarcosindicalisme, ja que fou una forma de socialisme llibertari molt present durant la Guerra Civil. Defensa aquest corrent en tant que considera que fer oposició de forma organitzada i en comú és més eficaç. Sosté que només podrem emancipar-nos si ens unim en la lluita, i els sindicats serien un exemple d'aquesta unió.

En definitiva, *Sobre l'anarquisme* ofereix un marc teòric que pot servir de partida per a una acció social encaiminada a construir una societat futura «[...] en què les relacions socials constituïdes lliurement substitueixin les cadenes de les institucions autocràtiques». Llegir Chomsky es converteix, així, en un estímul que ens arriba ara de manera accessible i il·lusionant per combatre l'apatia dels temps convulsos.

(Des)connexió adolescent

Que el jovent té un llenguatge propi que només elles i ells entenen, és innegable. De fet, totes l'hem tingut, però el pas del temps sovint ens fa oblidar-ho i, fins i tot, negar-ho. Ara bé, aquest argot adolescent evoluciona generació rere generació. Si fa uns anys aquest dialecte venia marcat exclusivament per falques, afegitons i expressions pròpies, actualment podem dir que la plataforma mitjançant la qual s'expressen els i les joves n'és també una part essencial.

Així, les xarxes socials han deixat de ser un simple canal de comunicació i s'han convertit en una forma d'expressió en elles mateixes. És a dir, no interactuem amb la gent de la mateixa manera a Twitter que a Whatsapp. Tampoc utilitzem el mateix llenguatge a Instagram que a la vida real, fora de les pantalles. En aquest sentit, els i les adolescents són precisament el col·lectiu que més i millor adapta la seua forma de parlar i escriure al context, una circumstància que queda reflectida a la perfecció en les darreres novel·les de Jaume Monzó: *En línia* i *Sense connexió*.

relacionen de manera directa amb la virtualitat del seu dia a dia, amb les respostes que busquen a les pantalles i que, sovint, no troben. De fet, la desconnexió personal que pateixen els personatges en derivar bona part de la seua vida social a les xarxes és una de les reflexions que trobem al rerefons de les dues novel·les.

Així, els protagonistes d'ambdós relats creuen que les seues interaccions a Instagram i a Twitter els acosten a un públic —sovint desconegut— a l'altre costat de la pantalla. I que, d'aquestes converses i comentaris, naixen i es consoliden autèntiques relacions d'amistat basades en l'empatia i la comprensió. Tanmateix, prompte aprenen que, amb freqüència, les xarxes els fan desconnectar de la realitat que tenen al voltant. D'aquesta forma, acaben aïllats del seu entorn, confiant que el món virtual és l'únic lloc on poden sentir-se acompanyats, sense adonar-se que, en realitat, sovint aquesta és la causa de la seva solitud.

«Cal agrair a l'autor el fet que no tinga por d'endinsar-se en temàtiques que, encara a l'actualitat, estan considerades com a tabús i rarament apareixen reflectides en la literatura juvenil, com el suïcidi adolescent»

El mitjà és el missatge

En línia i *Sense connexió* sorprenen perquè són relats bastits a través de missatges i converses de Facebook, Twitter, Instagram, Whatsapp i Gmail, a més de reflexions i textos a diversos blogs. *Sense connexió*, de fet, fa un pas més enllà i hi incorpora codis QR amb cançons de formacions musicals del País Valencià com El Diluvi, Obrint Pas o La Fúmiga, que componen una autèntica banda sonora de la novel·la.

D'aquesta manera, Monzó basteix dues històries trans-mèdia que connecten directament amb el públic juvenil a través del seu llenguatge proper i familiar, que es

La realitat a les aules

Més enllà de la innovació en el llenguatge amb què es basteixen *En línia* i *Sense connexió*, les dues novel·les connecten molt bé amb el públic adolescent gràcies als temes que tracten. L'assetjament escolar, les amistats tòxiques o la diversitat sexual són alguns dels temes que s'hi aborden i que s'introdueixen als relats de manera natural i molt ben filada: Mavi i el seu ex, que no deixa de vigilar-la i es nega a acceptar que ja no estan junts; Reig, que es col·loca al punt de mira de Miquel quan comença a mostrar interès per Mavi; i Carme i el brutal assetjament que rep a mans de les Queens, el grup de xiques populars que controla no només la seua

«És molt senzill prendre el paper d'observador neutral, i Monzó ens recorda que, qui no actua en casos d'assetjament i situacions similars, es converteix en un còmplice silenciós dels botxins»

classe, sinó també bona part de l'institut on s'ha matriculat enguany...

Es tracta de situacions quotidianes amb les quals els i les joves se senten ràpidament identificats, ja que les han viscut a les aules, jugant-hi un paper o un altre. El punt fort de les novel·les però, és que no es queden només a la superfície d'aquestes problemàtiques, sinó que donen peu a una reflexió profunda per part de les lectores i els lectors. L'objectiu? Que siguin capaços d'empatitzar amb les seues companyes i companys, de posar-se en la seua pell i, per tant, de passar a l'acció per tal de detindre i censurar qualsevol comportament tòxic i nociu a la seua classe. Encara que és més senzill prendre el paper d'observador neutral, Monzó ens recorda que, qui no actua en casos d'assetjament i situacions similars, es converteix en un còmplice silenciós dels botxins.

Tabús adolescents

D'altra banda, cal agrair a l'autor el fet que no tinga por d'endinsar-se en temàtiques que, encara a l'actualitat, estan considerades com a tabús i rarament apareixen reflectides en la literatura juvenil. En aquest cas, parlem del suïcidi adolescent, un problema que en els darrers mesos ha guanyat presència als mitjans degut a l'increment exponencial de casos arran del confinament provocat per la pandèmia de COVID-19.

L'adolescència és una etapa complicada, plena de canvis tant a nivell físic com psicològic i ambiental. També és una època d'inseguretats, en la qual estem més pendents del que els altres pensen de nosaltres o dels comentaris que pugen fer sobre el nostre aspecte que d'estimar-nos a nosaltres mateixes. Per això, en aquest període la salut mental s'ha de treballar especialment.

A través de Carme, la protagonista de *Sense connexió*, Monzó s'endinsa en aquest delicat tema i trenca tabús. De la mateixa manera que ho fa Pedrolo en el *Mecanoscrit del segon origen*, a *Sense connexió* la jove comença una nova vida: es trasllada a la ciutat, canvia d'institut i deixa enrere amigues, parella, equip d'handbol... A través del seu perfil de Twitter, assistim al drama al qual s'enfronta cada dia a les aules, on és assetjada pel seu aspecte físic, per la seua manera de vestir i per la seua sexualitat. La situació es veu agreujada perquè tant el professorat com la seua família es neguen a escoltar-la i treuen importància al problema, justificant-ho amb el manit «són coses de xiquets».

Malgrat la seua desesperació, Carme se n'adona que ella no és l'única persona a qui les Queens, les seues assetjadores, fan la vida impossible. Tanmateix, en lloc de buscar l'ajuda de les seues companyes i companys, convençuda que ningú li farà costat ni li desitja cap bé, la jove s'aïlla cada vegada més del seu entorn. No reacciona fins que el suïcidi fa acte de presència al centre educatiu. Tampoc ho fan l'alumnat i el professorat, fins que és massa tard. Així, si hi ha una idea que la novel·la defèn clarament és que la banalització de l'assetjament escolar té conseqüències dramàtiques i irreparables.

Històries que es queden amb nosaltres

Tal vegada per la quotidianitat de les situacions i dels personatges que descriu Monzó, resulta molt senzill sentir-se representada als seus relats. Els protagonistes d'*En línia* i *Sense connexió* ens són familiars, perquè tothom ha tingut a la seua vida una Carme, un Reig, una Mavi, una Agnès, un Miquel... El realisme amb què els retrata els fa esdevindre vells coneguts, encara que siga la primera vegada que ens endinsem en les seues vides.

De la mateixa manera, a *Sense connexió* es descriu amb molt d'encert la dicotomia poble-ciutat. La seua protagonista es veu forçada a abandonar Xaló, a la Marina Alta, per traslladar-se a València. La jove parla amb enyor i nostàlgia de la seua antiga llar i lluita per adaptar-se a una nova realitat que l'ha obligada a creuar mig País Valencià.

Així doncs, no és estrany que les dues novel·les hagen deixat enrere la seua primera edició. De fet, *En línia* ja s'ha imprès set vegades, fita a la qual s'afegeix el Premi al Llibre Juvenil Millor Editat de 2014, el seu any de publicació original. D'aquesta manera, al segell de qualitat que aporta la solidesa narrativa de Monzó s'hi suma la seua experiència com a professor de secundària en diversos centres educatius. El resultat? Dos relats perfectes per a treballar a classe, però també per a encomanar a l'alumnat el vici de la lectura.

«La banalització de l'assetjament escolar té conseqüències dramàtiques i irreparables»

Laura Huerga, editora de Raig Verd recomana

Eroica

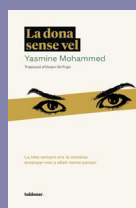
Cristina Masanés Casaponsa (L'Avenç)
164 pàgines

En aquesta deliciosa obra en format de diari acompanyem l'autora pel dia a dia del confinament forçat. Les reflexions sobre el suïcidi de la seva mare i la por sobre com pot afectar la covid-19 els éssers estimats es combinen amb un llenguatge poètic i una prosa precisa. Un llibre que, parlant de la pèrdua, guareix les nostres pròpies ferides i recorre els dies amb llum i reflexions imprescindibles

La dona sense vel

Yasmine Mohammed (Saldonar)
Traducció d'Octavi Gil
272 pàgines

La lluita contra els fonamentalismes desde dintre, de vegades, sembla impensable. Yasmine Mohammed ens explica aquí la seva història, sobre les diferents opressions i violències que va rebre com a musulmana, no només de l'exterior, a causa del racisme atiat després de l'11M, sinó també dintre de la seva pròpia família i comunitat. Avui és activista en defensa dels drets humans.

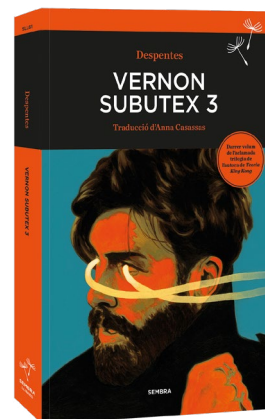
La voluntat de canviar

bell hooks (Tigre de Paper)
Traducció Marta Pera Cucurell
176 pàgines

bell hooks té una lucidesa brutal a l'hora d'analitzar com ens comportem els uns amb els altres i les diferents relacions de poder, i d'opressió, que es creen entre nosaltres. També capta tot allò que podríem guanyar amb equilibri i d'igual a igual. La seva capacitat per teixir alternatives, i regalar-nos una nova mirada sobre nosaltres, val la pena per la nostra pròpia salut emocional i vital. Un llibre que recomano encara més si ets un home.

Raig Verd (www.raigverdeditorial.cat) és una editorial de narrativa i assaig interessada en crear lectors que siguin actors i no només espectadors del seu temps. Llibres compromesos, valents, inquisitius, audaços i inconformistes.

Vernon Subutex 3

Virginie Despentes
Traducció Anna Casassas
312 pàgines

Virginie Despentes tanca la trilogia de Vernon Subutex amb un volum colpidor que ens apropa un renascut Vernon capaç de tindre un grup de fans que el segueixen allà on va. Una història que ens narra les crisis socials i econòmiques dels darrers anys a França i a la resta d'Europa amb una banda sonora de luxe de fons.

ISBN 978-84-16698-71-4
Narrativa
Sembra llibres
*text Mercè Pérez

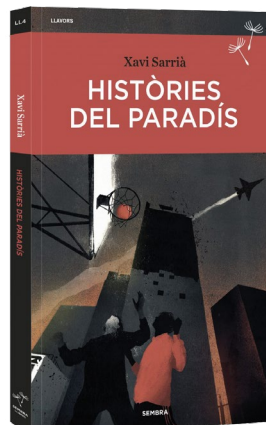

No hi havia a València...

Mercè Climent
250 pàgines

Jade i Àlex protagonitzen una història sense precedents. *No hi havia a València...* és una novel·la diferent, però molt necessària i imprescindible, tant pels temes que tracta com pel gran treball que ha fet Mercè Climent. Aquest és un llibre farcit de referències musicals i literàries destinat a joves, però que no deixarà indiferent cap persona adulta. Una obra per llegir amb el cap i el cor ben oberts.

ISBN 978-84-16698-62-2
Llavors
Sembra llibres
*text Samuel Fenollosa

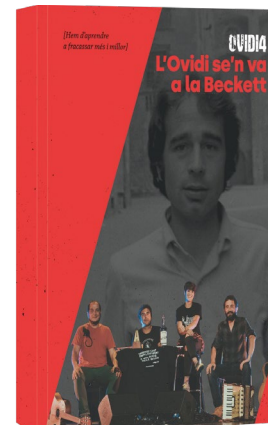

Històries del paradís

Xavi Sarrià
136 pàgines

Xavi Sarrià ha escrit al llarg de la seua vida cançons que han esdevingut himnes generacionals: *La vida sense tu*, *Al país de l'olivera*, *La flama...* però també ha narrat amb una lucidesa impactant les realitats ocultes de les nostres societats. Vint-i-dues històries curtes però colpidores que ens sacsegen i ens mostren les violències amagades en el nostre dia a dia. Una nova edició amb nova coberta, nou format i revisió pel propi autor.

ISBN 978-84-16698-66-0
Llavors
Sembra llibres
*text Mercè Pérez

L'Ovidi se'n va a la Beckett

Ovidi 4
164 pàgines
Coeditat amb Propaganda pel fet!

L'Ovidi se'n va a la Beckett és un preciós homenatge fet a cinc bandes pels 25 anys de les vacances de l'Ovidi Montllor. Aquesta assemblea d'artistes anomenada Ovidi4 es reforça amb Toti Soler per a fer un recorregut per l'obra del cantant alcoià. En aquest llibre, a més, es recullen textos d'arreu dels Països Catalans que parlen de l'Ovidi com el gran referent cultural i polític que ha esdevingut.

ISBN 978-84-16698-63-9
No-ficció
Sembra llibres
*text Samuel Fenollosa

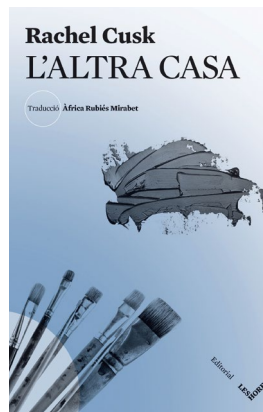
1. *Petits contes misògins.*
Patricia Highsmith
Traducció d'Alfred Sargatal
Plana

2. *Jo, Tituba, la bruixa negra de Salem*
Maryse Condé
Traducció d'Oriol Valls i Fornells

3. *Un dia tot això serà teu*
Adrian Tchaikovsky
Traducció d'Octavi Gil Pujol

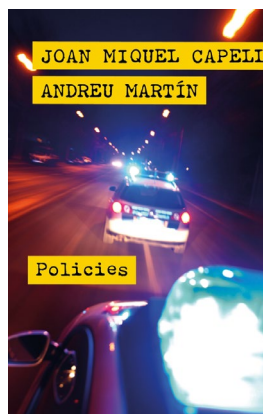
4. *L'altra casa*
Rachel Cusk
Traducció d'Àfrica Rubiés
Mirabet

5. *Barcelona 2059. Ciutat de Posthumans*
Roser Cabré-Verdiell, Ivan Ledesma, Salvador Macip, Jordi Nopca, Bel Olid, Ricard Ruiz Garzón, Laura Tomás Mora, Carme Torras i Susana Vallejo

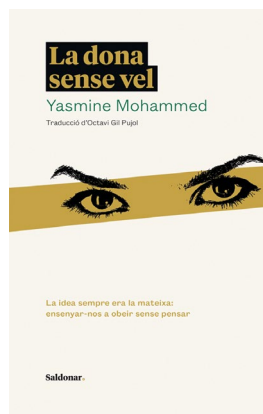
6. *El millor germà del món*
José Ignacio Valenzuela, «Chascas»
Il·lustracions de Max Saladriga
Traducció d'Anna Llisterrí

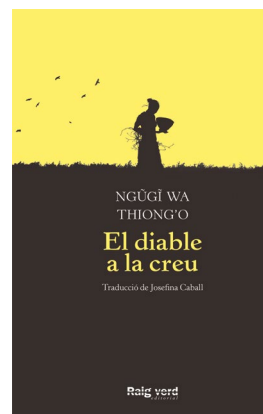
7. *Policies*
Andreu Martín
Joan Miquel Capell Torras

8. *Aitana i les feres*
Joan Canela
Jordi Colonques
Il·lustracions d'Helga Ambak

9. *La dona sense vel*
Yasmine Mohammed
Traducció d'Octavi Gil Pujol

10. *El diable a la creu*
Ngũgĩ wa Thiong'o
Traducció de Josefina Caball

**Si vols rebre més informació visita el
nostre web www.sembrallibres.com
i subscriu-te al nostre butlletí.**

**Si et dediques a la docència pots escriure
a didactica@sembrallibres.com per saber
més de les nostres novetats didàctiques.**

